

Vergaderjaar 1996–1997

25 394

Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 1997 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 3

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 23 juni 1997

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen. De vragen en de daarop gegeven antwoorden zijn hieronder afgedrukt.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Van Traa

De griffier van de commissie,
Janssen

¹ Samenstelling:

Leden: Beinema (CDA), Van der Linden (CDA), Blaauw (VVD), Weisglas (VVD), Van Heemskerck Pillis-Duvekot (VVD), H. Vos (PvdA), Van Traa (PvdA), voorzitter, Verspaget (PvdA), De Hoop Scheffer (CDA), Ybema (D66), Apostolou (PvdA), Van Middelkoop (GPV), Valk (PvdA), Sipkes (GroenLinks), Woltjer (PvdA), Hessing (VVD), Van den Bos (D66), Hoekema (D66), Marijnissen (SP), Verhagen (CDA), Roethof (D66), Rouvoet (RPF), Van den Doel (VVD), R. A. Meijer (Groep Nijpels), De Haan (CDA), Visser-van Doorn (CDA).

Plv. leden: Leers (CDA), Bremmer (CDA), Korthals (VVD), Van der Stoel (VVD), Voûte-Droste (VVD), Van Nieuwenhoven (PvdA), Dijkema (PvdA), Lilipaly (PvdA), Gabor (CDA), De Graaf (D66), Van Gijzel (PvdA), Van den Berg (SGP), Houda (PvdA), Rosenmøller (GroenLinks), Van Oven (PvdA), Hoogervorst (VVD), Dittrich (D66), Hillen (CDA), vacature CD, Van Ardenne-van der Hoeven (CDA), Van Waning (D66), Leerkes (U55+), Bolkestein (VVD), Hendriks (HDRK), Bukman (CDA), Gabor (CDA).

ALGEMEEN DEEL

1

De Voorjaarsnota gaat uit van de Miljoenennota (9128,7 totaal) en de suppletoire begroting gaat uit van de vastgestelde begroting inclusief IS (9178,5 totaal). Kan een overzicht worden gegeven van de aansluiting tussen de Voorjaarsnota en de suppletoire begroting, zowel voor de uitgaven als ontvangsten?

Uitgaven:

De stand Miljoenennota voor Buitenlandse Zaken inclusief Internationale Samenwerking (IS) was f 9138,4 miljoen. Door middel van een nota van wijziging is de stand f 9178,5 miljoen geworden. Bij Voorjaarsnota (eerste suppletore wet) wordt het geheel verlaagd met f 398,8 miljoen, hetgeen leidt tot de stand f 8783,7 miljoen. De onduidelijkheid ontstaat ten eerste doordat in de Voorjaarsnota geen rekening is gehouden met het effect van de nota van wijziging en ten tweede doordat het vermelde mutatiebedrag in de Voorjaarsnota ad f 345 miljoen de HGIS-mutatie op de begroting van Buitenlandse Zaken ad f 9,7 miljoen niet is meegeteld. Deze f 9,7 miljoen is wel verwerkt in het bedrag dat voor totaal Internationale Samenwerking is vermeld (f 5615,1 miljoen). Een en ander is samengevat in het hiernavolgende overzicht:

Stand Miljoenennota Buitenlandse Zaken inclusief IS	9138,4
Nota van wijziging (niet meegenomen in Miljoenennota-stand zoals vermeld in Voorjaarsnota)	40,1
<hr/>	
Stand uitgaven (zoals vermeld in wetsstaat 1e suppl. wet als oorspronkelijk uitgavenbedrag)	9178,5
Mutatie Voorjaarsnota (zoals verwerkt in 1e suppl. wet)	-/- 394,8

Deze 394,8 bestaat uit:

345,0 (zoals vermeld in VJN)

9,7 (wèl in VJN verwerkte doch niet expliciet aangegeven mutatie HGIS)

40,1 (niet in VJN verwerkte correctie op nota van wijziging)

Per saldo stand bij Voorjaarsnota (zoals resulteert in Voorjaarsnota en 1e suppletore wet)	8783,7
--	--------

Ontvangsten:

De stand ontvangsten volgens de Miljoenennota was f 105,4 miljoen. Dit bedrag bestond voor f 99,9 miljoen uit HGIS-middelen. Bij Voorjaarsnota vindt een verhoging ad f 9,1 miljoen plaats. Deze f 9,1 miljoen bestaat voor f 8,9 miljoen uit HGIS-middelen. In de Voorjaarsnota is als totale mutatie ten opzichte van de Miljoenennota de niet-HGIS-component ad f 0,2 miljoen vermeld. Daarnaast is in het bedrag bij «totaal Internationale Samenwerking» ad f 108,8 miljoen de mutatie van f 8,9 miljoen verwerkt.

2

Vindt bij deze eerste suppletoire begrotingswet 1997 een aanpassing plaats van het voor de gehele HGIS beschikbare budget op grond van een aangepaste schatting van het BNP?

Zo neen, waarom niet?

Zo ja, kan deze aanpassing alsnog worden toegelicht en gespecificeerd?

Bij Voorjaarsnota is de omvang van de HGIS voor 1997 op grond van de BNP-raming in het CEP positief bijgesteld met f 86,9 miljoen. Hiervan is f 63,2 miljoen bestemd voor ODA en f 23,7 miljoen voor de non ODA-component van de HGIS. Deze groei was overigens niet geheel vrij alloceerbaar omdat de toerekening van de EU-begroting aan de HGIS eveneens is toegenomen. Deze toename bedroeg voor de ODA f 21,4 miljoen en voor de non ODA f 26,8 miljoen.

3

Hoe is de bij de begrotingsbehandeling vrijwel Kamerbreed aanvaarde motie-Sipkes c.s. (25 000-V nr. 32) over extra HGIS-gelden ter waarde van 10 miljoen gulden voor intensivering van milieuhulp aan Midden- en Oost-Europa bij de voorjaarsnota verwerkt?

Binnen het geïntensiveerde MATRA-programma (artikel 15.04 van deze begroting) en het geïntensiveerde economische hulpprogramma Midden- en Oost-Europa (artikel 07.05 van de begroting van Economische Zaken) zal getracht worden om structureel deze extra middelen te besteden voor projecten in het kader van de milieuhulp ter uitvoering van de motie Sipkes om f 10 miljoen extra milieu-inspanningen te verrichten.

4

Zijn de cijfers in de tabel op blz. 2 uitgavenverhogingen zoals uit de toelichting het geval blijkt te zijn voor het jaar 1997, of betreft het de totale jaarlijkse uitgaven voor automatisering?

De cijfers in de tabel op blz. 2 zijn uitgavenverhogingen.

5

Kunnen de bewindslieden een specificatie geven van de totale automatiseringskosten de komende jaren (zie ook art. 06.01.03 en 07.01.04)?

Totale automatiseringskosten (bedragen x f 10 miljoen)

1997	1998	1999	2000 e.v.
60,6	109,5	101,5	76,2

6

Voor 1997 zijn de uitgaven voor automatisering verhoogd met f 24,6 miljoen, waarvan de helft voor de begroting BZ lijkt te komen en de andere helft voor de HGIS. Wat is de verhouding tussen de Buizabegroting en HGIS wat de toerekening van de posten betreft en waarom is dat op deze wijze gebeurd?

De voorgenomen investeringen van f 24,6 miljoen zijn zowel ter ondersteuning van de werkzaamheden op het ministerie van Buitenlandse Zaken als op de posten. Een strikt onderscheid is moeilijk te maken. Daarom is ervoor gekozen de helft van de kosten toe te rekenen aan het ministerie (artikel 06.01) en de helft aan de posten (artikel 07.01: HGIS).

7

Waarom is deze forse verhoging van de post automatisering voor de komende vijf jaar niet eerder voorzien?

De forse investeringen waren reeds eerder voorzien, echter op basis van een nader onderzoek is nu een volledig inzicht gekregen in de omvang van de totale benodigde middelen, en op basis daarvan zijn de benodigde budgettaire middelen vrijgemaakt.

8

De meerjarenramingen in de suppletoire begroting voor de post huisvesting zijn aanzienlijk lager dan het budget dat in het rapport van de Algemene Rekenkamer «Huisvesting buitenlandse dienst» noodzakelijk werd geacht. Welke problemen, zoals aangegeven in dit Rekenkamer-rapport, kunnen daardoor niet worden opgelost?

De meerjarenramingen op pag. 2 betreffen de extra benodigde middelen die boven op de reeds bestaande meerjarenbegroting kunnen worden aangewend. Hierdoor is het totaal van de beschikbare begrotingsmiddelen naar verwachting voldoende om de knelpunten uit hoofde van achterstallig onderhoud binnen de planperiode 1997–2001 op te kunnen lossen.

9

Komen de kosten van de huisvesting van de ambassade in Berlijn alleen voor rekening van het ministerie van Buitenlandse Zaken? Uit welk begrotingsartikel worden die gefinancierd? Wordt aan deze kosten ook door andere ministeries bijgedragen?

De kosten voor huisvesting van de ambassade in Berlijn komen alleen voor rekening van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Dit wordt gefinancierd uit artikel 07.02 Gebouwen buitenland. De uitgaven behorende bij dit project worden aangemerkt als uitgaven buitenland (vallende onder de HGIS). De uitgaven worden gefinancierd uit de HGIS-ruimte.

10

Voor het beleidsveld Europese Unie wordt melding gemaakt van een meevaller van f 370 miljoen. Is dit een incidentele of een structurele meevaller? Waarop zijn de meerjarenramingen voor de EU gebaseerd?

De aannames/veronderstellingen op grond waarvan de Nederlandse opdrachten aan de EU worden geraamd zijn enerzijds gebaseerd op het EU-uitgavenniveau (voorontwerp van de EU-begroting van de Commissie en het meerjarige uitgavenkader van de financiële perspectieven) en anderzijds op Nederlandse variabelen (macro-gegevens) van het CPB/MEV.

ARTIKELN

11

Waarom komt de financiering van een nieuwe secretaris bij de Staatscommissie Internationaal Privaatrecht ten laste van de Geheime uitgaven? (art. 06.05)

De financiering van de nieuwe secretaris bij de Staatscommissie Internationaal Privaatrecht geschiedt lastens het begrotingsartikel 06.06 subsidies en bijdragen. De daarmee gemoeide verhoging ad f 35 000,- op begrotingsartikel 06.06 wordt gecompenseerd uit de verwachte onderbesteding op het begrotingsartikel 06.05 Geheime uitgaven.

12

Is het mogelijk de koersschommeling van vreemde valuta, begrotingswijd, beter af te dekken? Zo ja, waarom gebeurt dat niet? Zo nee, waarom niet? (o.a. art. 08.01)

Het is misschien mogelijk om de risico's van koersschommelingen begrotingswijd beter af te dekken dan nu reeds wordt gedaan, maar dit

wordt niet doelmatig geacht. Ten eerste worden koersrisico's, waar mogelijk, zoveel mogelijk beperkt, door in de af te sluiten contracten naast een maximum bedrag in vreemde valuta eveneens een plafond luidend in Nederlandse guldens op te nemen. Ten einde verdere koersrisico's zoveel mogelijk te beperken, worden door het Ministerie van Buitenlandse Zaken in voorkomende gevallen valutatermijncontracten afgesloten met De Nederlandsche Bank NV. Dergelijke contracten worden in beginsel afgesloten voor transacties waarvan de onderliggende verplichting luidt in US dollars en alleen in die gevallen waarin het moment van betaalbaarstelling zowel als de hoogte van het te betalen bedrag tevoren bekend zijn. Voorts dient het bedrag van de onderliggende verplichting boven een zeker normbedrag te liggen. In beginsel wordt het valutatermijncontract aangegaan zodra de desbetreffende verplichting is aangegaan. Voor verplichtingen in andere valuta's dan de US dollar worden meestal geen valutatermijncontracten afgesloten. De omvang van het koersrisico m.b.t. verplichtingen in Europese valuta's in verhouding tot de kosten c.q. inspanning m.b.t. het aangaan van een valutatermijncontract wordt te gering geacht. Valutatermijncontracten in niet-Europese valuta's, andere dan de US dollar, zijn in de meeste gevallen niet courant op de financiële markten. In andere gevallen geeft de omvang van het koersrisico van de individuele verplichtingen in verhouding tot de kosten c.q. inspanning m.b.t. het aangaan van een valutatermijncontract aanleiding om af te zien van afdekking van het koersrisico. In gevallen waarin de hoogte van het bedrag op het moment van betaalbaarstelling niet bekend is, krijgt het afsluiten van een valutatermijncontract een speculatief karakter en is daarom niet acceptabel. Conclusie, niet alle valutarisico's kunnen worden afgedekt.

13

Is de geconstateerde onderuitputting van 370 miljoen incidenteel? Zo nee, waarom niet? (art. 08.01)

De geconstateerde onderuitputting treedt met name op bij de landbouw- en structuurfondsuitgaven. Bij de landbouwwitgaven treedt reeds enige jaren het verschijnsel op dat het uitgavenniveau enigszins achterblijft bij de ramingen. Bij de structuurfondsuitgaven treedt, zij het in mindere mate, hetzelfde beeld op. Het uitvoeringsniveau verbetert echter wel, mede omdat sprake is van de uitwerking van de afspraken die ertoe leiden dat de gelden voor de structuurfondsen daadwerkelijk moeten worden uitgegeven.

14

Betekent de verhoging van het verplichtingenniveau met nogmaals 3,0 miljoen dat uiteindelijk ook het totaal aan uitgaven 3,0 miljoen hoger ligt dan voorheen was gepland? (art. 09.01)

De verplichtingenbegroting is nogmaals met 3,0 miljoen verhoogd teneinde in 1997 verplichtingen op projecten aan te kunnen gaan die in latere jaren tot betalingen komen. De verwachting is dat deze overloop ook in latere jaren zal optreden. Om die reden zal in latere jaren geen verplichtingenverlaging worden doorgevoerd. Het totaal aan uitgaven blijft uiteindelijk binnen de meerjarenbegroting.

15

Kan nadere informatie worden gegeven over de besteding en verdeling van de extra middelen voor internationaal cultuurbeleid tussen de ministeries van Buitenlandse Zaken en Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen? (art. 14.06)

Van een verdeling van de extra middelen voor internationaal cultuurbeleid tussen de Ministeries van Buitenlandse Zaken en Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen is geen sprake. Beide ministeries voeren een gezamenlijk beheer over deze middelen en de besteding vindt plaats binnen de beleidslijnen zoals vastgelegd in de brief van de staatssecretarissen Patijn en Nuis aan de Tweede Kamer van 5 maart jl. (TK 1996–1997, 25 270). De antwoorden op de schriftelijke vragen die naar aanleiding hiervan in de vaste commissies voor Buitenlandse Zaken en Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen zijn gesteld, zullen de Kamer zo spoedig mogelijk toegaan.

16

Betreft de schuldkwijtschelding aan Tanzania bi- of multilaterale schulden? Wat is de opvatting van de Club van Parijs ten aanzien van schuldkwijtschelding aan Tanzania? (art. 15.01.02)

Het betreft bilaterale schulden, en wel herverzekerde exportkredieten. De Club van Parijs is van oordeel dat Tanzania voor consolidatie van schulden, tegen Napels-Voorwaarden met 67% kwijtschelding, in aanmerking komt. Ze heeft in dat kader in januari 1997 een multilaterale regeling met Tanzania afgesloten. Het betreft de vijfde regeling van de club van Parijs met Tanzania. Hierbij wordt in totaal een bedrag van ca. US\$ 1,7 miljard geconsolideerd, waarbij ca. US\$ 1 miljard wordt kwijtgescholden.

17

Wat is de achtergrond van dit nieuwe artikel? Welke niet-DAC-landen ontvangen welk bedrag aan betalingsbalanssteun? Betreft het hier non-ODA gelden? (art. 15.01.03)

Als toelichting bij de achtergrond van dit artikel kan worden gesteld dat er tot dusverre binnen de begroting geen budgettaire mogelijkheid was om macrosteun te verlenen aan landen zonder DAC-I status. Dit creëerde een onwenselijke situatie, omdat hierdoor aan een aantal landen geen macrosteun kon worden verleend, terwijl dat wel wenselijk was. In de praktijk zal een vijftal landen steun kunnen ontvangen via dit begrotingsartikel: Bulgarije, Oekraïne, Roemenië, Wit-Rusland, en de Russische Federatie. Hierbij kan worden aangetekend dat de eerste drie van deze landen in de Nederlandse kiesgroep bij IMF en Wereldbank zitten.

Op dit moment staat nog niet vast welke landen in 1997 welk bedrag aan macrosteun zullen ontvangen.

Gezien het feit dat het hier steunverlening aan landen zonder DAC-I status betreft kwalificeert deze steun inderdaad niet als ODA.